

De Medemblicker schilder Jacob Braaff

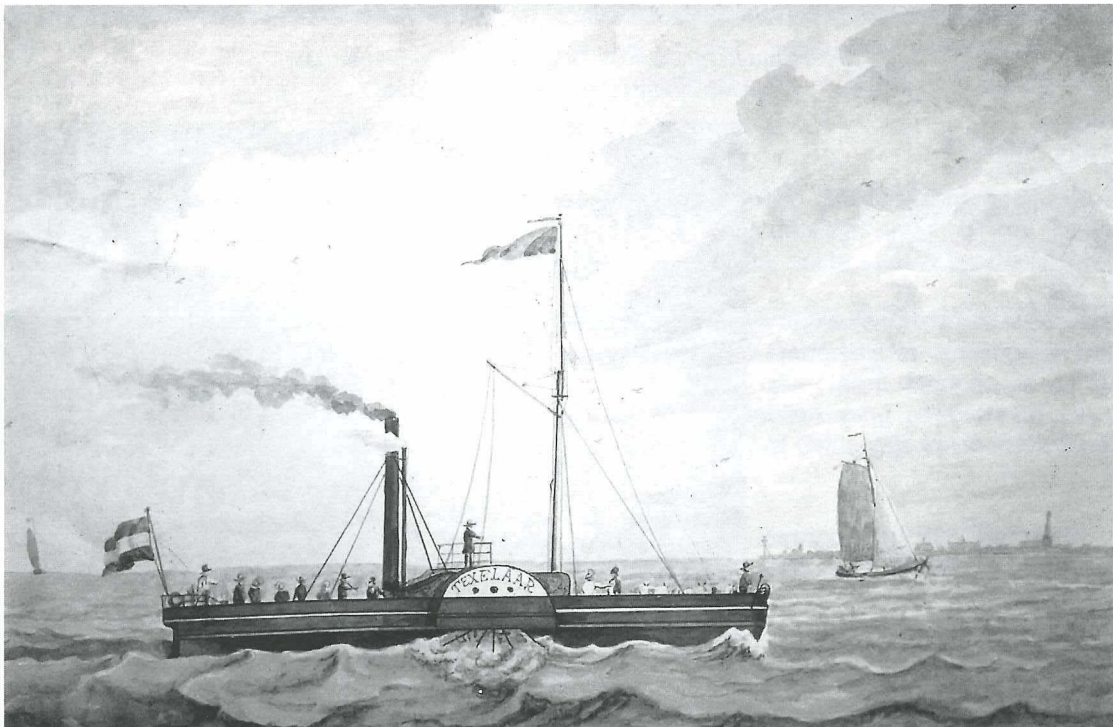
Als jongen van 11 jaar verhuisde ik in 1935 van Medemblick naar IJmuiden-Oost en een jaar later naar Haarlem. Met mijn vader gingen we op bezoek bij de oude huishoudster van Simon Braaff, een zoon van Jacob. Simon Braaff had bij zijn dood (95 jaar) een legaat voor zijn huishoudster achtergelaten en daarvan kocht zij een huis aan de Dr. Leijdsstraat in Haarlem. Toen ik daar de deur binnenstapte werd ik getroffen door prachtige waterverftekeningen, die in de gang hingen, gemaakt door Jacob Braaff. Het was hier dat mijn interesse voor het oude Medemblick ontstond.

Jacob Braaff werd geboren in 1776 in Wognum en trouwt, 25 jaar oud, in 1802 met Catharina Mulder, geboren in Monnikendam, en vestigt zich in de Tuinstraat wijk I-74 met als beroep schilder. Ze krijgen 4 dochters, waarvan er 3 vrij jong overlijden en één zoon, Simon Braaff (28-07-1820). In 1821 verkoopt Jacob, 44 jaar oud, zijn huis in de Tuinstraat en koopt het zgn. "Braaff-huis" op de hoek Oosterhaven-Kromhoutsteeg, voorheen bewoond door de fam. Bourgonjen.

Zijn werkplaats is dan tegenover zijn huis in de Kromhoutsteeg, waar thans de verffabriek van Kool & Co is gevestigd. Hier wrijft hij in de winter zijn pigmenten met een zgn. "loper", een hardstenen staaf met een vlakke onderkant, op een hardstenen plaat in lijnolie tot een gladde massa. Met lood- en zinkwit bereidde hij zijn grondverven – met oxiderood – okers en chromaatgroen en geel zijn kleuren.

Waarschijnlijk is Jacob Braaff een leerling geweest van Pieter Voskuyl, sinds 1825 Stadstekenmeester aan de Stadstekenschool aan de Nieuwstraat (zie Bepalingen Stads Tekenschool op de volgende bladzijde).

In 1827 solliciteerde Jacob Braaff naar de gecombineerde functie van stadstekenaar en tekenleraar aan het te vestigen Koninklijk Instituut voor de Marine aan de Westerhaven te Medemblick. Daartoe zond hij een portefeuille met zijn tekeningen naar Amsterdam, maar hij werd niet goed bevonden. In deze functie kwam de bekende zeeschilder P.J. Schotel uit Dordrecht. Jacob Braaff overleed in Medemblick (88 jaar oud) op 24-05-1864.

Raderboot "De Texelaar". Bootverbinding tussen Texel en Medemblick (met voorin, zoals gebruikelijk, de schapen). Op de achtergrond Medemblick.

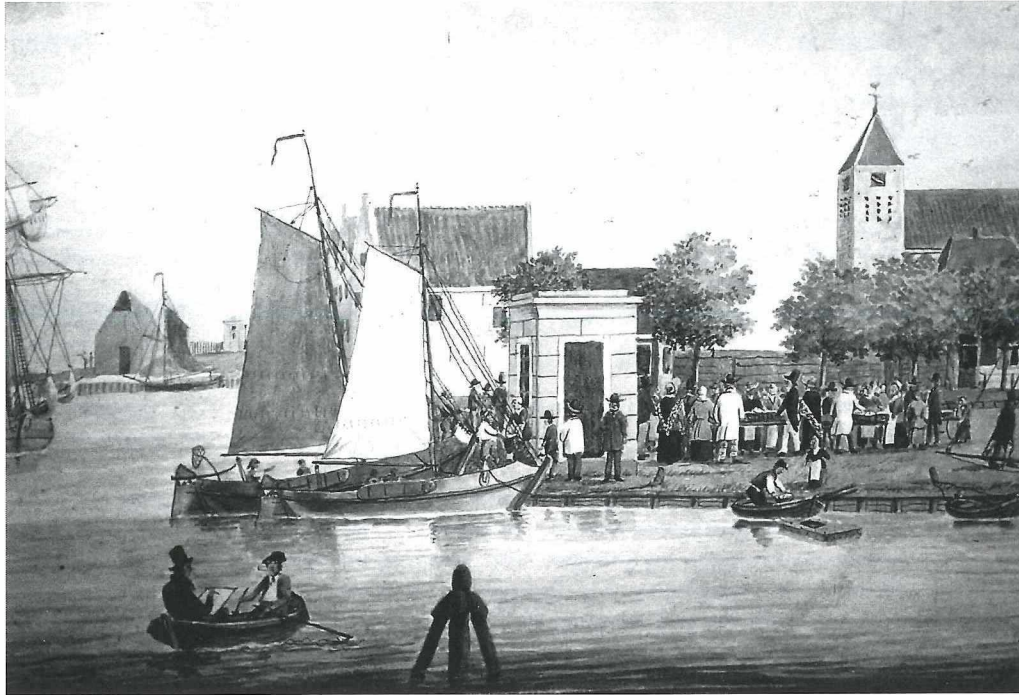
Maar waar zijn die mooie tekeningen gebleven?

Enige jaren later hoor ik, dat het echtpaar N. Bakker – voorheen wonende op het kasteel Radboud – de tekeningen heeft. En inderdaad waren het die tekeningen. Gevraagd hoe dhr. Bakker aan deze tekeningen kwam, vertelde hij, dat hij in de hongerwinter van 1944 eten bezorgde bij tante Jans in Haarlem. En tante Jans had tegen Niek Bakker gezegd: "Deze tekeningen horen in Medemblik thuis" en zo kreeg hij deze tekeningen.

Ik kreeg toestemming de tekeningen te fotograferen en weldra lag ik op mijn buik op de grond de tekeningen te fotograferen.

De conditie was: "Als je er maar geen financieel gewin van maakt".

JvL

*De Vismarkt op de hoek Oosterhaven/Oudevaartsgat.
Jacob Braaff tekenend in de roeiboot.*

*Vissersschepen op het
strand bij Callantsoog.*

Bepalingen waarop eene Stads Teekenschool binnen de stad Medemblik zal worden opgericht.

Er zal binnen de stad Medemblik, door Heeren Burgemeesteren eene Stads Teekenschool worden opgericht.

Directie

Deze stads Teekenschool zal onder het Opzicht van Heeren Burgemeesteren staan, welke als Hoofd Directeuren het Bestuur over dezelve zullen voeren.

Locaal

Hiertoe zal van Stadswege een geschikt Lokaal worden aangewezen, zoodanig ingericht, dat het Onderwijs zoowel bij dag, als bij Kaars of Lamplicht daarin kan worden voortgezet.

Onderwijs

Het Onderwijs zal gegeven worden door een van Stadswege daartoe aantestellen Teekenmeester op eene behoorlijke Jaarwedde; dezelve zal niet alleen de Jeugd, maar ook den Handwerksman onderwijzen, voornamelijk in het teekenen van het Menschbeeld, om met houtskool vaardig te leeren schetsen, en met roodaard of Zwart krijt een vasten Orntrek te verkrijgen als ook in de Grondregelen der Bouwkunde. Ieder Leerling zal verplicht zijn de noodige materialen en Gereedschappen ten zijnen Kosten aan te schaffen; zullende overigens dit Onderwijs zooveel mogelijk gratis worden gegeven.

Tijd der Werkzaamheden

Tweemaal in de Week zal er Onderwijs in de Teekenkunde worden gegeven, en wel des dinsdag en Vrijdags telkens twee achtereenvolgende Uren en wel des avonds van Zes tot acht Ure, ten einde de Handwerksman aan minder verzuim zijner gewone bezigheden bloot te stellen, welke Uren, zoo door den Teekenmeester als door de leerlingen gezet zullen moeten waargenomen moeten worden.

Uitdeeling der Prijzen

Enmaal des Jaars zal er aan de meestgevorderde eene Prijs worden uitgedeeld, bestaande in eene Zilver Medaille, welke tijd der Uitdeeling door Heeren Burgemeesteren nader zal bepaald en vastgesteld worden.

Wanneer het Teekenen naar den prijs een aanvang nemen zal

Men zal drie Maanden voor de Uitdeeling der Prijzen naar dezelve beginnen te teekenen, ieder der Leerlingen zal zijnen naam en datum, onder zijne teekening stellen, welke door Heeren Burgemeesteren gecontrasigneerd tot den volgende avond in eene kas weggesloten, en af zijnde vervolgens bewaard zal blijven tot de beoordeling der Prijzen.

Beoordeling der Prijzen

De beoordeling der Prijsverdienende zal aan Heeren Burgemeesteren, geadsisteerd door een zoo veel mogelijk neutrale deskundige geschieden, en zal de teekening daar de Prijs opval, bij het Teekenschool bewaard blijven; doch zoo er meer als een tot de Prijs gerechtigd waren, zal het Lot zulks beslissen.

Aanneming der Leerlingen

Wanneer eening Jongeling of Handwerksman lust heeft, om van dit Onderwijs te Jouisfeeren zal hij acht dagen te voren zich bij een der Burgemeesteren moeten vervoegen, zijn Naam, Doopnaam en Ouderdom opgegeven, die hem als dan een permissiebillet met deszelfs naamteekening bekrachtigd zal uitreiken, hetwelk hij dadelijk aan den Onderwijzer zal vertoonen, waarop hij tot het Onderwijs zal worden toegelaten.

Naamregister

Er zal een boek voorhanden zijn, waarin den naam, Doopnaam, Ouderdom, tijd van aankomst van ieder Leerling zal worden aangetekend, ten einde hieruit ook zijne vorderingen kunnen afgeleid worden.

Reglement

Daar bij alle Teeken Collegien het gebruik is, dat er een Reglement of Wet bestaat ter instandhouding der goede Orde, zal door Heeren Burgemeesteren, eene Wet of Reglement worden opgesteld, hetwelk bij den aankomst den Leerling zal worden voorgelezen en hetwelk vervolgens van drie tot drie Maanden (te lezen als: eenmaal in de drie maanden), indien zulks noodig mogt zijn, zal geschieden, en waarnaar ieder Leerling zich stipt zal hebben te gedragen. Eindelijk om zoo min mogelijk den aandacht der Leerlingen van hunne werkzaamheden af te trekken zullen er geene aanschouwers worden toegelaten, dan die door Heeren Burgemeesteren worden geïntroduceerd; edoch bij de uitdeeling der Prijzen zal hierin zoodanige andere Schikking worden gemaakt als men goedgevinden.

Bijvoegsel**Honoraire Leden**

Bij dit Teekenschool zullen ook Honoraire Leden worden aangenomen welke door Heeren Burgemeesteren op eene Jaarlijksche Contributie zullen worden gesteld; gemelde Contributie van drie tot drie maanden (te lezen als: eenmaal in de drie maanden) aan een der Heeren Burgemeesteren ter hand stellende, welke bij of na het uitdeelen der prijzen daarvan rekening Verantwoording zullen doen.

Indien iemand der Honoraire Leden binnen het Jaar afstand van zijn Honorair Lidmaatschap verkiest te doen, zal hij gehouden zijn het ingetreden Jaar te betalen.

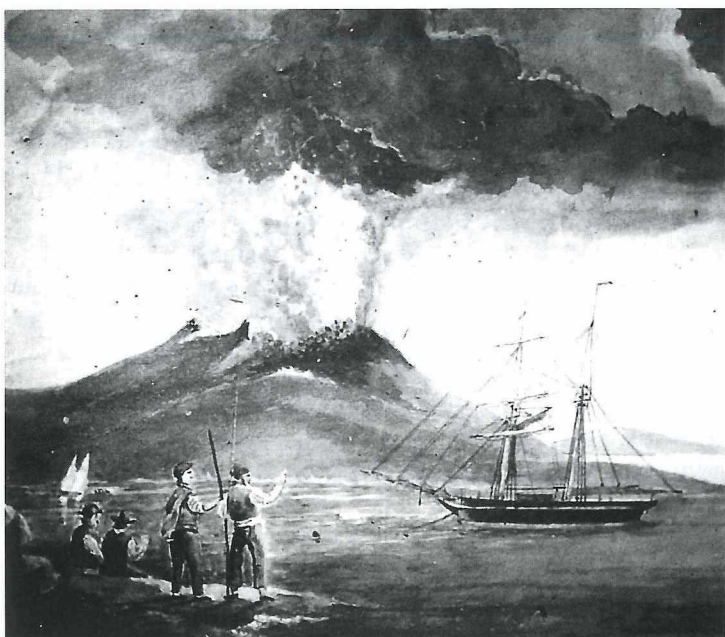
Jongelingen van Vermogende Ouders

Insgelijks zullen Jongelingen van Vermogende Ouders bij dit Teekenschool kunnen aangenomen worden, na alvorens door Heeren Burgemeesteren op eene Jaarlijksche Contributie te zijn gesteld, onder verpligting van bij het verlaten van het Teekenschool, het Vierendeel Jaars welke zij ingetreden zijn voluit te betalen.

Gebruik dier Contributien

Deze Contributien zullen ten algemeenen nutte aangewend worden, ook tot den aankoop van Prent of Bouwkundige Werken, Pleister Beelden etc. of tot het uitdeelen van eene tweede of derde Prijs.

Aldus Geformeerd bij Burgemeesteren der stad Medemblik den 12 Januarij 1823

*Hollands schip bij de Vesuvius-Italië
(deze tekening zat aan de binnenkant
reiskoffer van Braaff.*

Overgang van ra-getuigde schepen.

Reglement van Orde voor de Leerlingen op de Stads Teekenschool te Medemblik**Art 1.**

Tweemaal per week zal er Teekenschool gehouden worden, en wel des dingsdags en vrijdags; des avonds van 6 tot 8 uur.

Art 2.

Ieder Leerling zal verplicht zijn zich op den bepaalden tijd aldaar te vervoegen, en op den door den Stads Teekenmeester hem aangewezen plaats blijven werken tot dat het Uur der Werkzaamheden eindigt.

Art 3.

Niemand der Leerlingen zal vermogen Tabak te rooken ofte kaauwen, noch eenige Vruchten of Eetwaren mede te brengen, en zich in eene behoorlijke stilte met zijne Werkzaamheden moeten bezig houden.

Art 4.

Ieder Leerling zal het voorbeeld hem door de Stads Teekenmeester voorgelegd wordende, moeten nateekenen, zindelijk houden, en niet mede naar huis mogen nemen, en zal dezelve geen ander voorbeeld bekomen dan nadat hetzelfde, naar het Oordeel van den Teekenmeester behoorlijk nageteekend is.

Art 5.

Geen der Leerlingen zal iemand mogen mede brengen, geen Lid der Teekenschool zijnde, zonder daar toe vooraf permissie te hebben bekomen.

Art 6.

Tot onderhoud der stilte zal niemand op klompen binnen de Teekenschool mogen komen.

Art 7.

De Leerlingen zullen verplicht zijn de noodige Gereedschappen voor hunnen werkzaamheden mede te brengen.

Art 8.

De Teekenmeester zal de Leerlingen in Klassen of Rang en verdeelen, zoo veel mogelijk naar hunne werkzaamheden Vlijt en Vorderingen.

Art 9.

De Zes eerste Teekeningen van ieder Leerling zullen door denzelfden met zijn naam worden ondertekend en door een der Heeren Burgemeesteren gecontrasigneerd op de Teekenschool bewaard blijven, tot zoo lange, dat het teekenen naar de Prijs geeindigd is, ten einde te kunnen oordelen welke Leerlingen de meeste vorderingen gemaakt hebben, en tot de Prijs gerechtigd zijn.

Art 10.

Zoodanige Leerlingen welke voor het eindigen der werkzaamheden, zonder perrnissie van den Teekenmeester, uit de teekenschool gaan, zullen niet op den volgende avond mogen terug komen.

Art 11.

De Leerlingen zijn verplicht en worden serieuselijk aanbevolen, den stads Teekenmeester alle achtung en verschuldigde gehoorzaamheid te bewijzen, zijne lessen naauwkeurig in acht te nemen en zich in alles naar zijne onderrigtingen te gedragen.

Art 12.

Geene der Teekeningen naar den Prijs zullen in aanmerking komen, zoo dezelve niet volkomen afgewerkt zijn.

Art 13.

De Leerlingen zijn verplicht zich stiptelijk naar dit Reglement te gedragen, en indien de bepalingen in hetzelfde vervat, door iemand van dezelfden niet worden naargekomen en geobserveerd, zal de Teekenmeester de magt hebben, dezelve voor de eerste maal de Teekenschool voor acht dagen te ontzeggen, en ten tweedenmale daartegens handelende of zich ongeschikt gedragende, zal hij verstoken zijn om naar den Eere-Prijs te dingen, terwijl bij eene verdere opklimmende nalatigheid een dusdanige Leerling met voorkennis van Heeren Burgemeesteren de Teekenschool door den Teekenmeester zal worden ontzegt, zonder immer op dezelve weder te mogen worden toegelaten.

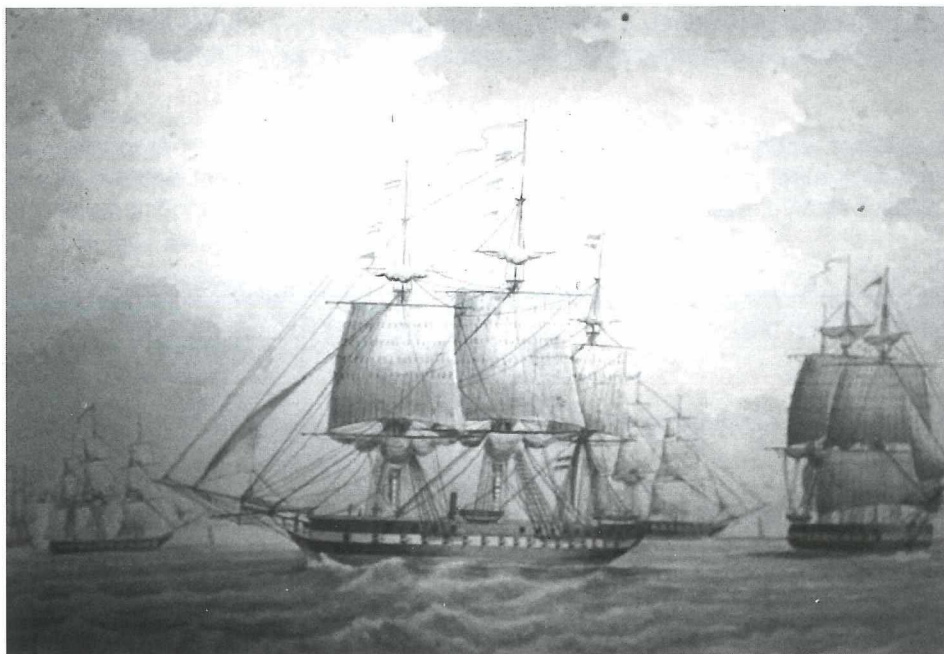
Art 14.

Dit Reglement zal in de Teekenschool worden opgehangen, ter herinnering aan de Verplichtingen der Leerlingen, en zal ieder van dezelve bij zijne eerste komst op de Teekenschool worden attent gemaakt en des noodig worden voorgelezen.

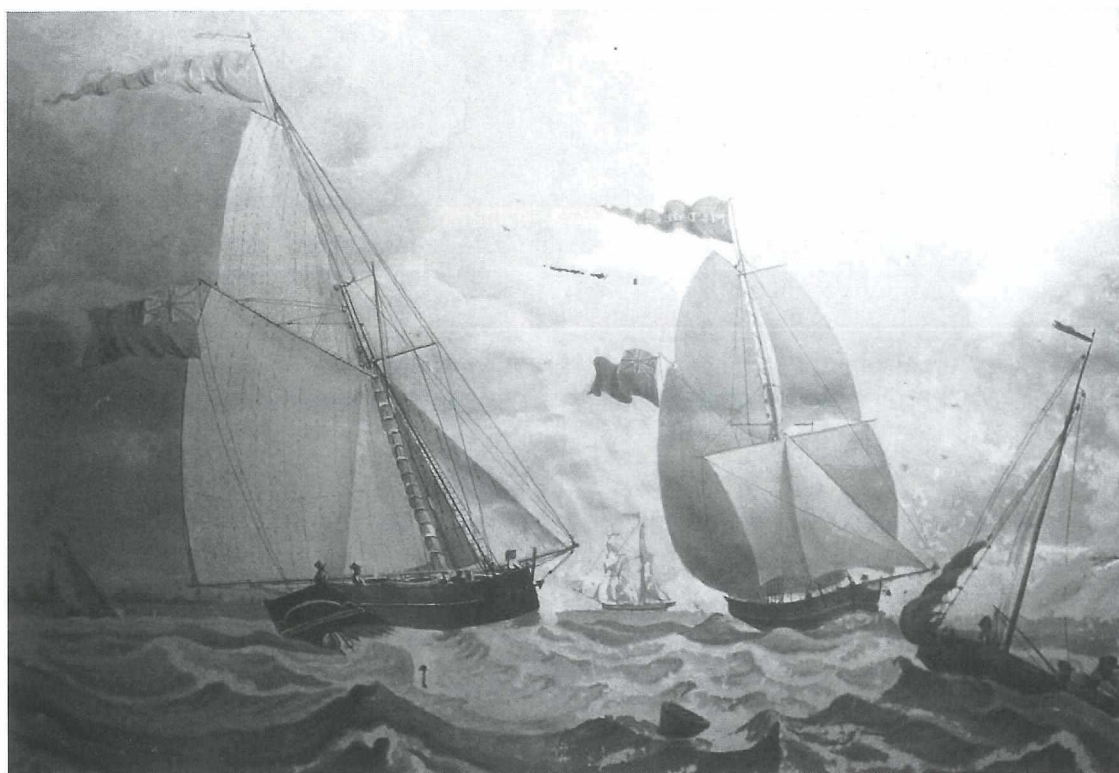
Aldus gearresteerd bij ons Burgemeester der stad Medemblik den 28 mei 1823. P. Pont.

Peter Swart

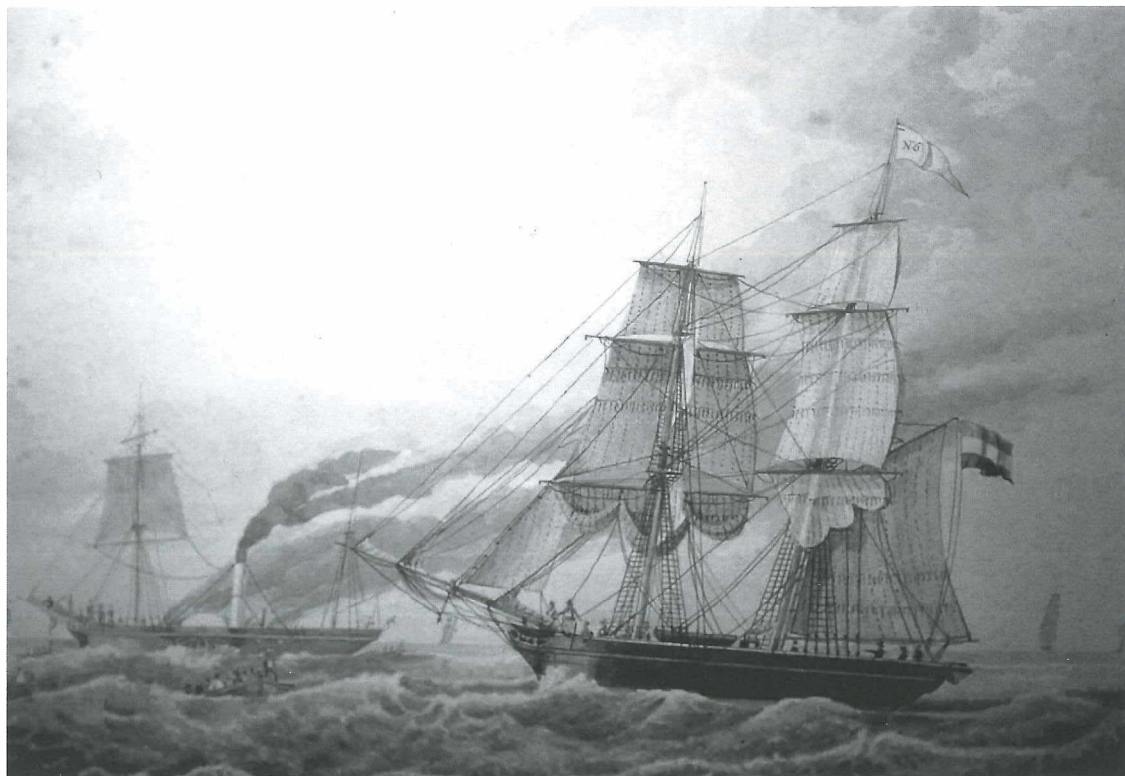
Bron: Archiefdienst Westfriese Gemeenten, Hoorn.
Gemeente Archief Medemblik, inv. nr. 693.

Ra-getuigde schepen op zee.

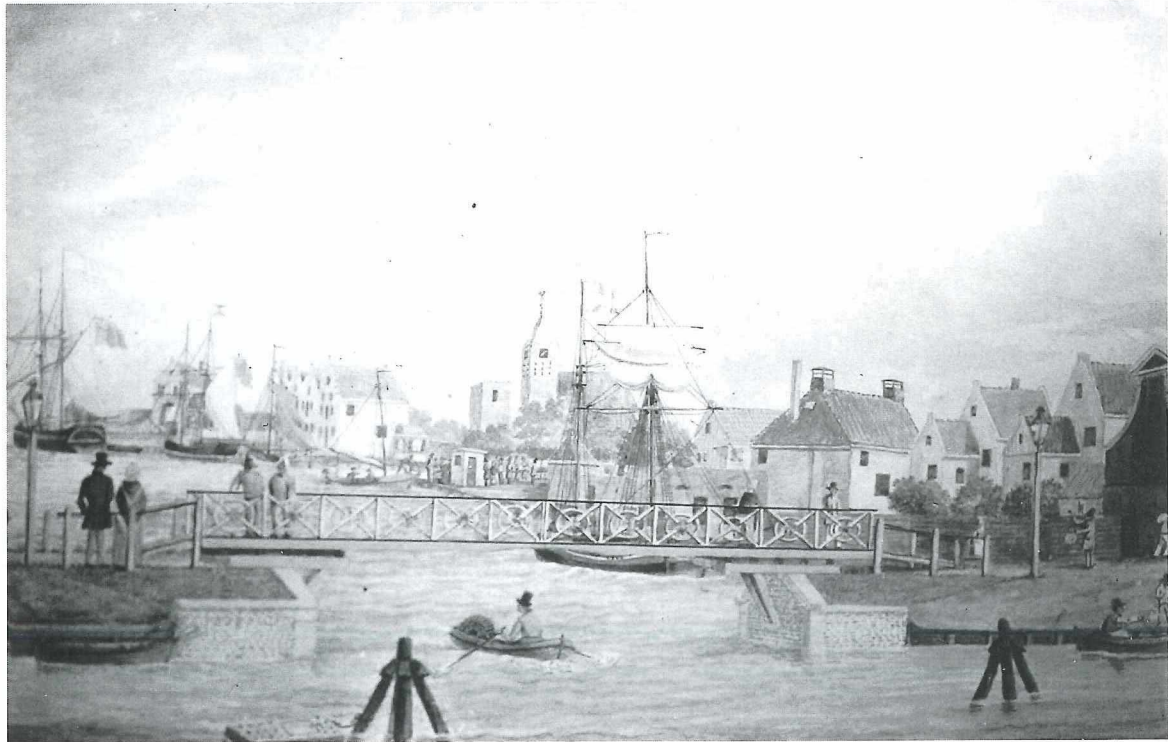
Overgang van ra-getuigde schepen.

*Brand op een stoom/zeil raderboot. Schip op de voorgrond komt hulp verlenen.
Onderzeilen omhoog, zodat men beter kan zien.*

Lekker zeilend voor de haven van Medemblik.

De Magere brug (bij de Visafslag), een rolbrug met op de achtergrond de Vismarkt. Rechts van de brug de stadsomroeper en daarnaast de man met een zak zout op zijn rug, komende vanaf de zoutziederij. Helemaal rechts: Braaff gaat aan land.

Het groentewinkeltje op het Achterom.